

L A I S V E S B A L S A S

LIKS Ž E M A I Č I U Apygardos ORGANAS
Nr.2 (100) 1953 m. vasario mėn. 16 d. Eina 9-ji metai

16-17

SVEIKINIMAI VASARIO 16 - os PROGA

Prieš 35 metus lietuvių ir estų tautos atgavo savo nepriklausomybę. Tačiau jos vėliau tapo rusų imperializmo aukomis. Šie metai turi ypatingos reikšmės Lietuvai, nes jai sukanka 700 metų. Prieš 700 metų Mindaugas buvo vainikuotas I-ju Lietuvos karaliumi. Kad nepripažinti Lietuvos įjungimo į Sov. Sąjungą JAV pareiškė, kad teisingumas ir teisė turi tvarkyti santykius tarp didžiųjų ir mažųjų tautų. Giliai užjausdamas tuos kentėjimus, kuriuos pakelia jie, išsiunčiu lietuviams karštesnius sveikinimus ir linkėjimus. Ne skatėmus, ne plėtas ir ne turtal daro tautos dides. Tautų didumą sudaro stipri moralė ir meilė Tėvynėi. Šios savybės leido Jūsų tautai nugalėti sunkumus. Aš tikiu, kad laisvasis pasaulis su Dievo pagalba išvys Jus į naują, šviesų ir laisvą rytą.

DŽON POSTER DALES
JAV Užsienio Reikalų
Ministras

Pirmą kartą ši vakarą Prancūzijos Europos Laisvės Komitetas galį kreiptis į Jus, brangūs lietuviai. Prancūzijos Laisvės Komitetas pradėjo veikti prieš 10 mėnesių, t. y. nuo 1952 m. balandžio mėnesio. Prie šio Komiteto įkėrimo prisidėjo visi Lietuvos vyriausybės vyrai, pasitraukę nuo bolševizmo okupacijos Prancūzijoje. Prie jo prisidėjo visi žymiausi Prancūzijos asmenys: mokslininkai, profesoriai, teisininkai, didžiųjų laikraščių redaktoriai, direktoriai. Tai ištikrųjų reprezentatyvus Prancūzijos visuomenės opininis organas. Vien vardas Prancūzijos Europinio Laisvės Komiteto pasako mūsų tikslą. Kaip ir visos tautos toje sąjungoje, taip ir lietuvių tauta, joje turi savo vietą. Mūsų tikslas — visos Europos tikslas. Mūsų artimiausi rūpesčiai yra dvejopi. Iš vienos pusės, — mes supažindiname prancūzus su pavergtųjų tautų gyventojų likimu ir iš antros — kuo greičiau pasiekti pavergtųjų tautų išsilaisvinimo.

Tuo reikalu mes veikiame radio ir spaudos keliu. Tuo tikslu mes krepiamiesi į pavergtuosius per radio. Prancūzas, kuris drąsiai kreipiasi į Jus, ilgą laiką gyvena šalia Jusų. Mes norime pasakyti Jums, kad Prancūzija yra labai susirūpinusi pavergtųjų tautų likimu. Ji žino, kokia Jusų drąsa ir prisirišimas prie savo tautos.

Materialinės sukenybės neleido anksčiau kreiptis į Jus gimtąja kalba.

Prancūzijos Europos Laisvės Komitetas — minčių reiškėjas, todėl jis laiko pareiga birželio mėn. paminėti tą dieną, kada Sov. Sąjunga kraujo jėromis užliejo Lietuvą.

Taigi, ir ši vakarą Komitetas laiko pareiga Jus patikrinti, kad daugelis Komiteto narių ir prancūzų yra drauge su Jumis mintyse.

*Prancūzų Europos Laisvės
K o m i t e t a s*

Broliai ir sesės! Šiandien yra reikšminga mūsų tautai Vasario 16-os diena. Tą dieną, prieš 35 metus, Lietuvos Taryba, išreikšdama tautos norą, paskelbė Nepriklausomybės atkūrimą. Minėdami šią kiekvieno lietuvių širdžiai mielą dieną, mes negalime gėrėtis laimėjimais.

Prieš mūsų valią išblaškyti po visą pasaulį, mes tokią dieną mintimis skrendame į Tėvynę. Tačiau tos vietos, kur anksčiau buvome pratę minti ir kilti, dabar išniekintos. Ne Laisvės Varpas tenai skamba, o aidi aujos vergijos poniai. Šiandien ne trispalvė plevesuoja, o raudonosios kabo. Ne Lietuvos

himno žodžiai veržiasi iš Lietuvos krūtinės, o duslios raudės ir ašmanos.

Mes žinome, kas yra paskandinęs ašarose mūsų kraštą ir kas skina kelią į laisvę. Mes žinome, kad tik vergijai žlugus atsivers kelias į laisvą gyvenimą. Žinokime, kad ne vien laisvinimo veiksniai, bet kiekvienas esame laisvės dalyviai.

Tą visiems brangią dieną minint, mes turime dėti visas pastangas Tėvynei išlaisvinti, o ypač diegti Tėvynės meilę priaugantiems kartoms, ugdyti jų pasiryžimą, kad ir gyvybes paaukotų, jei to pareikalaus Tėvynės laisvė. Kiekviename krašte, kad ir kur būtume, mes dirbame Tėvynei. Kiekvieno mūsų pareiga — laimėti to krašto opinią, vyriausybę, spaudą. Mes žinome, kad broliai pavergtoje Tėvynėje visas viltis turi sudėti į mus, nes jūsų rankos ir kojos surakintos, o lūpos sukaustytos. Tikėkime, kad laisvės valanda greit ateis, nes su mumis laisvasis pasaulis. Daugiau negu kada nors, JAV vadovaujant, yra tvirtas pasaulio nusistatymas komunizmo užmačioms pašalinti. Kad Lietuvos laisvė priartėtų — stiprinkimės, junkimės, kad laimėtumėm.

Vardan tos Lietuvos,
Vienybė težydi!

M. KRUPAVIČIUS

*Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo
Komiteto Pirmininkas*

K. ŽALKAUSKAS

*VLIKo Vykdomosios Tarybos
Pirmininkas*

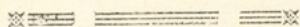
*****

Brangūs broliai ir seserys pavergtoje Tėvynėje! Mūsų tautos šventės dieną perduodu jums iroširdžiausius linkėjimus. Mes gerai žinome, kad jums neįmanoma net sentimentaliausiu ir kukliausiu būdu šventės pamirėti. Mes suprantame pavojus, kuriuos jūs pergyvenate. Išblaškyti po laisvąjį pasaulį, mes, lietuviai, dirbame, kad nebūtų svetimųjų priespaudos ir teriojimų. Tai įrodymas, kad laisvasis pasaulis prisimena jus, ir visus kitus, esančius už „geležinės uždangos“. Taigi, prancūzų viešoji opinija, kaip ir viso pasaulio opinija, karštai užjaučia jus. Jūs, nešdami visokeriopą jungą, suprantate sunkumus, kuriuos tenka patirti laisvinimo darbe. Visų akivaizdoje laisvasis pasaulis tiki gero laimėjimu prieš blogį ir laisvės pergale prieš smurtą. Tam atsiekti laisvasis pasaulis organizuojasi ir tobulina karo priemones.

Šiandien laisvasis pasaulis supranta visus pavojus, kurie

jam gresia, jeigu jis neimsis žygių Europoje, Azijoje ir Toli-
muose Rytuose. Jis supranta, kad Sov. Sąjunga niekada nenū-
sileis. Todėl, broliai ir sesės, esantieji Tėvynėje, šiandien yra
jėgų bandymas: iš vienos pusės -- SSSR, iš kitos -- laisvojo
pasaulio. Kiek laiko tęsis šis bandymas, niekas negali pasakyti.
Tačiau išsilaisvinimo diena, dėl kurios vargstame mes, dėl
 kurios kovojate jūs, bus atsiekta. Toji diena ateis, nes laisvasis
 pasaulis tiki su mumis.

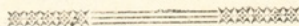
S. BAČKIS

Lietuvos Atstovas Prancūzijoje

Mieli broliai ir sesės, kenčiančioje Tėvynėje! Lietuvai taip
palankiomis „Amerikos Balso“ bangomis, turiu galimybės per-
duoti jums sveikinimus iš laisvojo pasaulio, iš tolimojo Už-
vajaus. Sveikinu jus, kaipo Lietuvos atstovas P. Amerikoje,
vilties ir ryžtingumo žodžiais. Kad ir toli gyvendami, mes nuo-
lat sielojamės dėl Lietuvos likimo ir drauge kovojame už jos
kančias, kaip įmanydami dirbame dėl Lietuvos išlaisvinimo ir
stengiamės supažindinti pasaulį su tragiška mūsų tautos padėtimi.
Nors komunistai organizuoja taikos kongresus, prie krutinių
nešioja taikos balandžius, tačiau ne taikai ginklus kala. Tą pa-
vojų supratęs, Vakarų pasaulis priverstas ginkluotis ir organi-
zuotis prieš komunizmo imperialistines užmačias. Taip rengia
masi karui už laisvę, karui už pavergtų tautų išlaisvinimą. Tu-
rint galvoje tokius reikšmingus įtakingų asmenų pažadus siekti
pavergtųjų tautų išsilaisvinimo, mes laukiame laisvojo pasaulio
paramos ir tikime greitu išsilaisvinimu.

Drauge su savo kenčiančiais broliais Lietuvoje ir broliais,
išsklaidytais po laisvajį pasaulį, esame pasiryžę tol kovoti, pa-
koš vėl bus iškelta Gedimino kalne trispalvė.

K. GRAUŽINIS

*Lietuvos Įgaliotasis Ministras**P. Amerikoje*

Tu kankinių mirtim mirei kalėjimuos,
Dusai vagonuos, siaubo apimta;
Nekalto kraujo upelius išliejusi --
Tu mums brangi, tu mums šventa.

G e n y s

Nepriklausomybės šventė

35 metai nusilino amžių bedugnėn nuo tos dienos, kai Lietuva buvo paskelbta laisva ir nepriklausoma valstybe. 1918-ųjų m. vasario 16-oji amžiams liks gyva lietuvių širdyse, amžiams vasario šešioliktos Nepriklausomybės Paskelbimo Aktas bylos, kad tik per sunkią ir nepailsimą kovą pasiekiamas tikslas.

Kaip iš Lietuvos istorijos žinome, ji praeityje buvo didelė ir galinga valstybė. Jos žemės driekėsi nuo Baltijos iki pat Juodosios jūros. Tuo metu nuo lietuvių kardo dužo kieti kryžiuočių šarvai, prieš Lietuvos galybę drėbėjo galingi totorių chanai, pagalbos prašėsi įvairūs kniaziai. Tačiau, laikui bėgant ir gyvenimo įvykiams diktuojant, Lietuvos galybė liko sužlugdyta, kol galiausiai tapo caristinės Rusijos auka. Dvigalvis erelis prislėgė tautą: draskė ją ir kankino. Bet latorgėmis ir kalėjimais cariniai pavergėjai neįstengė protėvių dvasios palaužti. Jie drąsiai žvelgė ateitin ir savo tikslą pasiekė, nors tikrai po ilgos, šimtmečius užtrukusios, kovos, kurias kelias buvo laistomas krauju ir ašaromis.

Tautiečiai! Argi šiandien Lietuva ne to paties ruso pavergta? Argi netas pats rusas šiandien mindo mūsų tautos žemę, jos kultūrą ir dvasines vertybes? Taip, tas pats, tik jau raudonai nudažytas. Žinoma, su šiandieniniu ekuvantu vesti kovą yra daug sunkiau, kelias į laisvę pareikalauja daugiau kraujo ir gyvybių. Ir kiek daug tauriausių Lietuvos sūnų ir dukrų jau priglaudė galvas prie mylimos žemės, kiek daug kankinami kalėjimų rūsiuose ar šala Sibire. Baisi Lietuvos tragedija! O ar to tikėjosi vesdami šimtmetinę išsilaisvinimo kovą protėviai, ar to tikėjosi Lietuvos Nepriklausomybės Paskelbimo Akto liudytojai? Ne, ne to tikėtasi, ir ne už tą sudėta tiek daug brangiausių atkų.

Nors Lietuvai neilgai teko laisvai pagyventi, vos 22 metus, tačiau ji spėjo pasiivyti Vakarų kultūrą, suprato kas laisvė ir kas vergija. Bet greitai ji pamato, kad jos laisvei graso iš Vakarų nagus išskėtęs erelis, iš Rytų — raudonasis slibinas, kuris parynė 1918 m. vasario 16-osios Nepriklausomybės Akte deklaruotas sutartis. Lietuva tapo rusiškojo komunizmo auka. Tauta paplūdo kraujuose ir ašarose. Laisvės Varpo garsa, kuris nepriklausomybės laikais, Vasario šešioliktos dienos vakare, lietuvius kviesdavo maldai, atminti tiems lietuviams, kurie už Tėvynę aukojo kraują ir gyvybes, šiandien pakeitė skundas ir ašaros. Nešuskambės jis šį vakarą! Jis — loišėvikų sudaužytas.

Jo aido vietoje išgirsime tik didvyriškai kovojančių prieš taksantines ryziatų gaujas partizanų kautynių šaivius, mirštančiųjų dvokiančiuose kalėjimuose ir Sibiro tremtyje atodusius, motinų verksmą ir sesių skunda... Daugeliui lietuvių šį vakarą kratingas paušaus skausmas:

— Kur taip branginta Lietuvos laisvė, kodėl josios Vasaris nuvynas ir žūrusis prieš mindomas.

Veidu be vištam purieda skausmo ašara, pagalvojus apie žudorą Tėvynę ir jos vaikus. Ir ilgesingą laisvės skausmą maldos karštoje maldoje Visagalui.

Šiandien Vasario šešioliktoji minima be didesnių iškilnių: neplevesuoja trispalvė prie žaliųjų sodybų ar miestuose, naujai tautos himno žodžiai. Niekas nesusirinks maldai prie Knygnešio ar Nežinomo Karelvio kapo, nes jie sunaikinti arba budriai saugomi NVD budelių.

Šį vakarą pamatysim tik galulauky, po samanotu kryžium, suklupusią, baltą galva, gyvenimo raukšlių išvogtu veidu, sulinkusią senutę. Jos veidu rieda ašaros... Ji — lietuvių motina, ji — partizano motina. Jos ašarom prisotinta žemė, nuo jos ašarų sudrėksta žuvusio sūnaus kratinė... Šį vakarą galulaukio smūtkeliu sesė atneš puokštę, papuos jį ir gailiai pravirks... Pravirks ji, priglaudusi galvą prie rymančio Ropintojėlio, pravirks žuvusio brolio ir kenčiančios Tėvynės... Šią naktį prie kryžiaus atklys iš girios praeivis ir sulinks po juo.

Šį vakarą miško tankulyne prie partizano kapo susirinks jo draugai, pasimeisti už žuvusį. Miško glūdumoje supiltas kapas brangus lietuviams, nes čia guli žydinčioje jaunystėje pakirstas partizanas, už 1918-ųjų metų Vasario idealus paaukojęs viską — savo gyvybę. Šią naktį nemari karžygio dvasia prakalba:

— Tautieji, kovok už Tėvynės laisvę, nors ta kova pareikalas ir tavo gyvybės. Juk ir aš buvau žmogus!

Daugelis šį vakarą praleidžia mirtimi aluojančiuose bunkeruose, kalėjime, Sibire... Tačiau visi gyvena vienu tvirtu tikėjimu, kad Lietuvos laisvė nebetoli. Šiandien drąsiai lietuvių lūpomis galime tarti, kad Lietuvai laisvės Vasaris ateina. Lietuva vėl bus laisva. Juk tam ant Tėvynės Aukuro paaukota tiek daug mūsų brangių gyvybių. Tam vedama partizaninė kova, tam užsienyje gyvenančių lietuvių diplomatiniai darbai, tam Vakarų pasaulio skubus ginklavimasis ir ruošimasis karui. Visa tai veda prie greito Lietuvos išsilaisvinimo iš komunizmo vergijos.

Gaba Lietuvai vergijos ir svetimos diktatūros! Ji kelsis laisva ir nepriklausoma, kaip kad kėlėsi 1918 metų vasary.

Ukr

prl. NERINGA

VASARIS

Vėliai užauja Vasaris
 Kruvinas, kovojinirtęs.
 Žvanga plienas, žvanga varis,
 Priešas randa vien tik mirtį.

Ne, ne maršas gedulingas
 Audrai staugiant skamba tyliai, --
 Kulkos lekia. Kulkom sninga
 Ne dangus, bet žalias šilas.

Štaugia Vilkas Geležinis
 Tamsią naktį prisikėles.
 Štaugia! Ir visoj Tėvynėj
 Aidi balsas jo pašėlęs.

Broliai nebalnos žirgelių, --
 Ne žirgais į mūsų joja.
 Maistais, krumais eis, be kelio,
 Dėl tavęs, šalie gimtoji!

Ir šešioliktą Vasario
 Miškuose iškels trispalvę.
 Vytis sublizgės iš vario, --
 Lenks prieš jį karžygiai galvas.

Tą Vasarį, piktą, rąstų,
 Prakatbės vėl partizanas:
 --Aš kovosiu, kolei skruostu
 Priė tavęs priglusiu, žeme!

Tėvynės Ašara

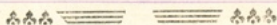
SESĖ PO KRYŽIUM

Vakaru laukai alsavo,
 Sutemos padangėm slinko.
 Vėjas sielvartą dainavo, --
 Keliai po kryžium sulinko.
 Senas kryžius sugirgždėjo, --
 Daug jis matė, daugel žino.
 Brolį vieškeliu lydėjo...
 Mama budeliai kankino...

Nelidek, neverk, sesute,
 Ašara paguos vargelį.
 Tu tvirta, kaip plienas, buki,
 Nesuklupk ant juodo kelio .

Kelias toks klaidus be galo,
 Daug pavojų -- eit baisu.
 Nepamesk tiesaus takelio --
 Ženk į priekį nors sunku!

Kai naktis arimą glostė,
 Lyg šešėlis sesė ėjo.
 Žvelgė kryžius susimąstęs, --
 Dėl Tėvynės jis kentėjo...

PRT. NERINGA

Jaunoji mūsų karta

X Jau iš senų laikų, kiekviena valstybė, norėdama išlaikyti savo egzistenciją, kelti kultūrą, šviestis, stiprėti, nepaprastą dėmesį kreipia į jaunosios kartos auklėjimą t. y. į mokyklinio amžiaus vaikus. Šių valstybių tarpe buvo ir mūsų Lietuva. Pas kutiniais nepriklausomybės metais mūsų tautos kultūra baigė pasivyti V. Europos kultūrą, stiprėjo, augo, kilo. Gali kilti klausimas, kodėl taip buvo. Atsakymas trumpas ir aiškus, būtent: Lietuva turėjo sveiką kamieną -- senąją kartą ir stiprias atžalias -- jaunimą.

Šiandien Lietuvoje siaučia raudonasis teroras. Okupacinė bolševikų vyriausybė nori su šaknimis išrauti mūsų tautiškuumą, tikėjimą, papročius. Tačiau ar ši vergija amžina? Ne! Amžino žemėje nieko nėra. Mes puikiai žinome, kad tas, kuris kasa duobę kitam, pats įpuola. Taip bus ir su raudonuoju režimu. Lietuva pakils, kaip Nemunas potvynio metu, subanguos, išsilies plačiai į krantus. Dėl to, kad ji pakiltų žydėti, mūsų broliai ir sesės žvaingina kalinio pančius Sibiro katorgose, dėl to šiandien geriausi mūsų tautos vaikai savo krauju nuplovė gatvių grindinius, apšlakstė vieškelius smėli. Tas kraujas gali būti įkainuojamas tik laisvės kaina. Ir ji, laisvė, ateis. Tik per kentėjimus pasiekiami džiaugsmai.

Tačiau ar pagalvoja šiandien lietuviai, kaip jis tvarkys, kaip stiprins naujai prisikėlusią Tėvynę? Kaip šiandien lietuviai tėvas ar motina auklėja mūsų tautos ateitį -- jaunimą, -- savo vaikus? Ar jie, tie jaunieji, įstengs išlaikyti mūsų krauju ap-

laistyta 'a sve, ar mokės ją brangiai? Tai be galo opus klausimas. Aš nekaltėsiu čia apie visus. Yra ir gana puikiai žmonių, ypač kaimo gyventojų tarpe, tačiau mieste lietuviškumo išsigimimas reikšiasi gana smarkiai. Ir šis šlykštusis padlaižiavimas pirmiausia užgriebia vaikus.

Šiandien, kaip visais laikais ir visur, vaikai auklėjami tėvų ir mokyklos. Tačiau reikia atsižvelgti į tai, ką dabar vaikui duoda bolševikinė mokykla. Pi masis pirmaklasio žodis, kurį jis išmoksta skaityti, yra-- Leninas, antrasis-- Stalinas, trečiasis -- partija ir t.t. ir t.t. Pirmieji išmokti rašyti žodžiai taip pat tie patys. Gavęs į penktuką vaikas čeka Staliniui, gavęs du ketuką verkia, nes tarybinis „pocelgas“ patsislyręs aiškina, kad jis nenaudingas tarybinis „tovyne“, nevykęs tarybinis mokinys ir panašiai.

Pagaliau, jo visu „raštra“, seka pionierių organizacija.. Organizacija, iš kurios išuga pirmos rusies vaikatos ir broliūdziai. Žinoma, čia vaikas tenka mažiau su tėte. Jie jauni, šviliojami gražių pažadų. Mokytojas ir prie geriausių norų negali atverti spyna sukaustyty lūpų. Jis negali paglostyti vaiko galvutės ir pasakyti: „Vaikute, nesirašyk.“ Bet kurgi tada tokių vaikų tėvai? Jeigu tėvai bus tikri lietuviai, jie niekada neeis vaikų taip pasielgti, vaikas augs nepalauižamas.

Žinau, daugelis numos ranka ir pasakys: „Et, kas čia tokio? Visai nekalta organizacija.“ Taip, „nekalta“... Daug tokių „nekaltybių“ teko matyti!

...Eina miesto poniutė vedina vaikučiu. Vaikučiui ant kaklo tviška raudonas kaklaraištis, o rankoje maldaknygė. Bet gi, motina, ar tu nematai, kad tas kaklaraištis tai kraujas, dar gaurojantis kraujas, kurį iesiurbė raudonasis voras iš kovojančio lietuvių krutinės?! Ar tu nematai, kad gatvės grindinys, ant kurio gulėjo pamestas partizanas, lygiai toks pat, kaip tavo vaiko kaklaraištis!? Koks baisus kontrastas -- broliūdybė ir bažnyčia!

Nesakyk, tautieji, kad ši organizacija -- nekalta, vaikų organizacija. Nesamerė! Tiesa, iš šalies žiūrint -- nieko... Suėigos, pionierių laūžai, eskrydziai... Bet kas slypi viduje? Ar pagalvoja apie tai nei vienas tėvas ar motina? Tikriausiai ne.

Ves patėkęs ten organizacijoje vaikas yra mokinamas užmiršti tėvynę, tėvus, bažnyčia, paminti ir apdėpstyti purvais tai, kas šventa lietuviui sielai. Ar ne iš tokių „nekaltų“ organizacijų vėliau tėvuga komjūnimo sekretoriai, komsorgai ir partorgai, kurie vėl žaloja kitų sąmones, ardo ir drasko senovines lietuvių relikvijas. Pionierių organizacija žalote žaloja

vaiką, jo švairią ir tyrą sielą pavėsdinti pavėsiniais, šuklėmis, išraudami su šaknimis tai, kas gera, dora ir kirmu.

Tad nejaugi mums bus reikalingi tokie išsigimėliai? Ne! Tas, kuris prausėsi brolių krauju, kuris spaudė, išjuokė juos, nesupras kas tai laisvė, nežinos kas tai Tėvynė. Ne tokios jaunosios kartos laukia grandinėmis surakintas kalinys, ne tokios kartos laukia Sibijio plotuose paklydęs tremtinys, ne tokios kartos laukia partizanas ir visa Lietuva.

Ar nebūs gėda tokiems vaikams laisvės rytą, ar jie nekeiks savo tėvų? Ir kaip stosite jūs, tokie tėvai, prieš akis tų, kurie atneš laisvę? Ar nesudrebės tada širdis, ar nepabus sąžinė? Deja, bus vėl... Veltui dykumoje paklydusio balsas...

Todėl suprask, lietuvi tėve ir motina, kol laikas. Neleisk žaloti savo vaikų. Augink juos Tėvynei. Tegul prisikėlusį Lietuvą atras naujas, glaudžias gretas savo gynėjų, pasiruošusių ją puoseleti taikiame ir kūrybingame darbo fronte.

KREGŽDELE

MANO TĖVIŠKĖ

Tenai, kur žalios liepos ošia,
Tenai, kur beržai kvepia — tėviškė mana.
Vargo iškankinta, ašarom aplieta,
Mano tėviškėlė ... ryžto kupina.

Mano tėviškėlė vargo daug patyrė, —
Mušė ir kankino budeliai ranka.
Liko nepalinkus tėviškė narsiūnė,
Nemaldavo priešo: „Pasakyk, už ką?“

Ji neluš, nors audros kuo smarkiausios,
Ji neluš prislėgta rankos kruvinos.
Širdį jos išplėšė, lietuvius kankina.
Nepaluš Tėvynė, šauks: „Kovos, kovos!“

Ji buvo tvirta, kai karštas sūnų kraujas
Pilkuose arimuos liejos versmėmis.
Nepalužo sūnus, viską iškentėjo
Ir dainoj dainuoja: „Laisvė greit nušvis!“

Kovas už laisvę prisiminus

BIRŽELIS

Kautynės prie Melvydžių

Gili 1946 metų žiema daug sunkumų padarė Lietuvos Laisvės Armijos kovotojams, tėko tarpinėje ir Genio Vanagų Rinktinės Penktas Klevo būrys.

Visur kitur MVD persekiojamas penktas Klevo būrys, apsigyveno ramiaame Latvijos teritorijos miške ties Melvydžiais.

Slenka paprastos, pilkos dienos tyliai, ramiai. Sašėio 25 laipsniai, bet kantriam Lietuvos partizanui tas nieko nereiškia. Retkarčiais išeiname į savo Tėvynės kaimus pas gyventojus. Ne kartą, grįždami iš kaimo, bėrėdame į miškelį ties Melvydžiais giliu iki kelių, puriu sniegu, o didelės pėdas, lyg pakeliai lengvai skraidydamos snieguolės klasto, dengia jas, tarytum nujausdamos, kad tikrai reikia paslėpti jas nuo žiauraus priešo, bei išdaviko akių. Priartėjus prie stovyklos, kaip ir visuomet, griežtas sargybinio balsas kas sekundę sustabdo kovotojus ir, tik davus atsakymą – parolę, jau išlindęs iš užmaskuoto posto sargybinis, nuleidžia ginklą, o jo iščiūme veide, išvydus savo brolius partizanus, klostosi šypsena. Stovykloje dega du dideli laužai, aplink kuriuos likę stovykloje partizanai pykščudami pasakojasi įvairius protėvių dėl Tėvynės laisvės kovų atsitikimus, bet neįa miršta ir dabartinių Tėvynės kančių paminėti, ir ne vienas gailiai atsidūsta.

— Brangioji, numylėta Tėvyne, kiek tu kent! — redos, lyg sakyte sako liūdni, bet ryžtingumu spindį veidai. — Atiduodame tau, brangi Tėvyne, savo gyvybes nei vienas nesuabejodamas, tik tu, Tėvyne, būk laisva ir didinga.

Taip parvykę randame giliai susikaupusius mūsų partizanus. Bet mūsų parvykimas visus išblaškė, nes su mumis parvyko RnV Tautvydas, AŽU būrininkas Ueksas ir partizanai: Uosis, Gerutis ir Daugkintis. Po trumpo ir nuoširdaus pasisveikinimo su RnV ir kitais partizanais svečiais, išskyrus sargybinius, nuėjome gulti, kur ne vieną partizaną užliūliavo gražūs sapnai: laisva Lietuva, graži praeitis be niekšų, išdavikų, kraugerių rusų, be patsidavėlių lietuvių, kurios prakeiks lietuvių tautos dvasia.

Rytą, prie išliūnuto būrio ir plevestuojančios vėliavos, atėjo RnV Tautvydas ir AŽU lnr. Ueksas. RnV pasakė kalbą Vasario Sešioliktos proga, skatindamas visus partizanus dar daugiau, su didesniu pasiryžimu kovoti už Tėvynės laisvę, idiegtur

... ir partizanų širdis pasiryžima, pasiatkojimą savo mylimos tėvynės laisvei. Visų kovotojų veidai lyg sakyto sakė:

— Su tavim, brangus vade, tik tark žodį. Lyg aštra skiniam kelią į laisvę iki pergalės!

Toje iškilmingoje tyloje, tame susikaupime, kur tik plečtojančias trispalvės šlamesys buvo girdimas, pasigirdo rinktinės vado balsas:

— Himnas!

Ir iš ištikimų Lietuvos sūnų krūtinų išsiveržė tautos himno garsai. Po to rinktinės vadas ir Ažuolo būrio būrininkas Ueksas pasveikino išrikiuotas dvi eiles partizanų, paspausdami nuoširdžiai rankas, lyg visa siela susigyvendami su mumis. Ir šios Vasario 16 dienos paminėjimo gale rinktinės vadas padarė pranešimą apie LLA veiklą kovoje prieš kraugerių, vergijos nešėjų čekistus, kviesdamas visus, visu griežtumu, kovoti su pavergėjais dėl Tėvynės laisvės ir saugoti šią trispalvę iki mirties.

Rinktinės vadas Tautvydas, Ažuolo būrio būr. Ueksas ir kiti atvykę partizanai pasiliko gyventi kurį laiką su mumis. Pagyvenę keletą dienų, persikėlėme stovyklauti į kitą kvartalą.

Gyvenant naujoje stovykloje, visur buvo tylu, ramu, tik nakties tylą sudrumėdavo girdžda sniege sargybinių žingsniai, vienas kitas krestelėjimas ar lauže spraktelėjusi ugnis. Rodosi, čia niakados žiaurais priešais — išdaviko akis neužklysi. Išaušo 22-os dienos rytas. Aš ir prt. Zakrastijonas lopėme batų, pasidalindami viena yla. Jo brolis Lapė kepė blynus ir, kaip virėjas, kviečia visus skyriais pusryčiauti. Prie mūsų prieina ir atsisėda būr. Ueksas ir prt. Janonis. Šnekučiuojamės. Janonis sako:

— Kaip būtų miela sulaukti Tėvynės laisvės, kaip miela būtų dar pagyventi, pakvėpuoti laisvu oru. Juk aš dar toks jaunas...

Ueksas giliai atsidusta:

— Taip, Janoni, visiems būtų miela sulaukti laisvės, sugrįžti į namus prie savo šeimų. Bet nenusiminkime, Dievas nepaieš. Juk ne mes pasikėsinoma į kitą laisvę, ne mes kita tautą sukaustėme vergijos pančiais, bet mums atėmė laisvę, pavergė Tėvynę ir naikina kas kilnu, gražu, dora. Būkime tikri, šėtonas čia ilgai neviešpataus, greitai vėl skambės laisvoje Tėvynėje laisva lietuviška daina. Tik būkim nepalaužiami kovoje, turėkime stiprią valią, tada ne priešas mus, bet mes jį nugalėsime!

Visi širdimis pritarēme jam. Tuo tarpu virējas Lapē atnešotā blynu ir visi keturi sēdome valgyti. Valgant prie mūsu priējo prt. Gediminas ir Linksmutis. Šie pradējo pasakoti:

— Vakar mudu ir Gračas buyome išvažiavę į kaimus Šarkių — Melnydžių į krašty, tai, žinot, vyrūčiai, visur pilna MVD-ty, tiesiog knibzdetė knibzda.

Po šios žinies visi prt. surimtėjo, lyg nujausdami piktus priešo kėslus. Nejaugi sudrums ir šitą ramų kempelį?

Tik staiga pasigirsta pavieniui keli automato šūviai, ir po kelių minučių į stovyklą atbėga prt. Polka, Dunsis ir Gračas, kurie buvo išvažiavę į senąją stovyklą plytų parvežu. Sugrižę prt. pranešė, kad visur pilna rusų ir, kad juos jau apšaudė, todėl pametę arkli parbėgo. Po jų stovyklon atbėgo sargybinis prt. Kęstutis, kuris pranešė, kad su tuo pačiu arkli parslenka pilnos rogės rusų. Partizanai išsidėstė fronto linija. Todėl pasirodžius rusams ir tik spėjus RuV sukomanduoti: „Ugnis!“, kaip jo žodžius, lyg slubus atėdas, palydėjo griausmingas kulkosvaidžių, šaulių ir automatų tarškėjimas. Iš mūsų per kojos pėdą spėjo sužeisti prt. Janonį ir prt. Medvėgalį — per virtutinę lupą. Gerutis dar pajukavo:

— Na, brolel, čia tau jau tų nebereikės skusti, čia jau nobeangs.

Taip praėjo kelotas minučių. Rinktinės vadas sukomandavo trauktis į užpakalyje esantį kanalą, kuris buvo už dešimties metrų. Dar traukiantis kažkuris partizanas pasakė:

— Bet, vyrūčiai, iš tų rusų rogėse, tai tik Rošė liko, kai užrėžėme visas pusšimtis.

Vos spėjus užimti naujas pozicijas kanale, skaitlingos rusų jėgos vėl užplūdė mus, lyg tigrui iš oškę kraujo, į aukdami puolė. Bet ir čia sudavėme stiprų smūgį, paklodami ne vieną čekistą sniegan. Tada minutėl, kitai, priešas apimė. Vėliau, surinkęs likučius ir papildymui atėjusius čekistus, pradėjo atakuoti nuo mūsų atskirtus partizanus. Mat čekistai mus būvo perskyrę į dvi dalis. Prie rinktinės vado likome: Dėdė, Janonis, Žveriukas, Dunsis, Polka, Miška ir aš.

Rusams puolant iš antro kario, Tautvydas įsakė atsitraukti.

— Ugnis! Į pelenėtas čekistus! Priecngti besitraukiančius mūsų brolius, kurines čekistai persekioja!

Visi astuoni, turėdami vieną kulkosvaidį, kurį valdė prt. Polka, užrėžėme kraugeriams čekistams taip, kad tuoj priglašime prie žemės. Vėliau, pasinaudodami čekistų sumišimu, mes astuoni pasitraukėme giliau į mišką, kita kryptimi. Priėjo

keliuką pastebėjome postuose išsidėčiusį priešą, kuris tykojo, ar negalės nukauti iš pasalių, besiveržiantį per postus kokią partizaną. Bet mes matydami, kad priešų jėgos daug skaitlingesnės ir, kad išvengus bereikalingų aukų, juos apėjome ir žygiavome toliau, jau čekistų išmintomis pėdomis giliname sniege. Praėjus apie tris šimtus metrų, rinktinės vadas nutarė sustoti, nes iš tikrųjų rusų postų visur buvo pilna, o, be to, svetimaa, nežinomas, mažai pažįstamas miškas. Todėl, kaip nurodė Tautvydas, išsidėst me tarp retų, didelių eglių ir laukiame. Jau saulė raudonuodama pradėjo slinkti vakarop. Rinktinės vadas sako:

— Vyrų, jau vakaras. Dar viena valanda ir čekistai eina iš miško, o tada mes pasitraukiame Lietuvos link.

Taip pakaibėję, perrisę Janonių koją, dar kartu su Janoniu visi suvalgę po „prontosil“ tabletes, nekantriai laukėme vakaro. Bet nepraejus nei dešimčiai minučių, išgirdome:

... Zdies, zdies.

Vienas eina pėdomis, o kiti, jas skleisdami iš šalių, šio pasiruošę, tykodami, lyg plėšrus žvėrys nekaltų aukų. Rusai veidu Tautvydas, išmeigęs akis į priešą, ir pats automatai paleisdamas į darbą, suriko:

— Ugnis!

Ir vėl užvirė, užtratėjo mūsų automatai, pusautomatai ir kulkosvaidis pragarišku trenksmu. O rusai, lygu šunys, pasitiškai kaukdami: „Bandit, bandit, period, davai!“, pradėjo supti, nežinodami retėjančių savo eilių. Rinktinės vadas griežtai įsakė nesitraukti nei pėdos.

— Suduosime, vyrai, gerą smūgį kraugeriams, tegul žino, kad betuvis neišsigas čekistų, bet suduos linkamą atkiatį. Ugnis! — vėl sukomandavo Tautvydas.

Na ir rėžime, rėžime taiklia ugnimi, nesigallėdami šovinių, į beprotiškai puolančius čekistus, rėžime, kad tarp karčių parako dūmų ir sniego, dulkstančio iš eglaičių, nieko nebuvo galima matyti ir girdėti.

Mes buvome išsidėstę pusračiu nuo numatytos priešų puolimo krypties. Priešas greitai mus apsupo žiedu ir pradėjo šaudyti iš visų pusių. Bet šaudėme ir mes, kad net šautuvų vamzdžiai užkaisdavo. Tada nušildavo ne tikta kaukiant rusų komanda, bet ir jų ginklai. Ir jau ne vienoje vietoje girdėjosi stribų bei čekistų stenėjimas, kurie jau buvo gavę tikrą, visiems tokiems priklausančią apilidą.

Netoliese gulėdamas Janonis pranešė, kad žuvo pr. Dėdė ir Žvėriukas. Tada Tautvydas, pasikropeęs ant šono, sušauko:

--Vyrai, štai jau du žuvo! Jeigu ir mums teks žūti, visi iki vieno atiduokime savo gyvybes už mylimą Tėvynę. Garbingai ištesėkime duotą priesaiką.

Kadangi čekistai ir vėl subliovė: „Period!“, Tautvydas sukomandavo:

-- Taikli ugnis į puolantį priešą!

Tuo tarpu žiauri priešo kulka pakirto dar vieną partizaną. Meška sustingsta vis dar stipriai rankoje laikydama vokišką karabiną. Partizanas Polka praneša nebegalįs kulkosvaidžio valdyti — sužeistas į vidurį. Visa laika kautynės verda, galima susikalbėti tik su greta gulėdiniu partizanu, o rusai vis artėja. mažindami apsupimo ratą, sėkdam: „Ura, pe'ed!“ Rinktinės vadas įsako man eiti prie kulkosvaidžio. Nušliaužti turju apie 7 metrus aikštelę. Šliaužiu. Rusai pastebėję pradeda šaudyti. Tuoju gavau kulką į kepurę. Rinktinės valas, matydama stipriai apšaudomą praslinkimo plotą, įsako staigiu šuoliu persimesti prie kulkosvaidžio. Tuoju vykdan įsakymą, nes matau vado susirūpinimą kulkosvaidžiu ir, be to, kiekvienam pri. aišku, koks brangus yra būriui šis gioklas. Bet antrame žingsnyje, peršautas per pečius, krūva ant žemės. Greitai vėl atsikėliu, bet dešinės rankos jau nevaldau. Pastebėjo tai ir greta gulįs rinktinės vadas.

--Ar jau kliuvo ir jums? Ar dar galėsite kovoti?

Pranešiau, kad galėsiu, nors ir iš kairės. Tada Tautvydas pastkreipęs suriko:

--Vyrai, kas dar gyvas, pirmyn su manim į priekį! Bet daug tais žodžiais, susiėmė už krūtinės išstardamas:

--Sudiev, mylima Tėvynė Lietuva...

Ir, padėjęs galvą ant suomiško automato, kuris taip ištikimai tarnavo jam ir jo Tėvynei, užmerkė akis amžiams. Taip, kovos lauke, greta miręs gulėdintis, žuvo mūsų mylimas rinktinės vadas Tautvydas, dar vieną auką -- savo gyvybę, padėdamas ant laisvės aukuro.

Blykstelėjo mintis, kad likome jau tik keturi kovotojai, todėl kairia ranka priilaikydama ant kaklo užkabintą automata, sušukau:

--Vyrai, puolam pirmyn, į prieką!

Tuoju kilo Janonis, Duns ir iš įaskes Polka, nes jis toliau gulėjo nuo puolimo krypties. Mačiau, kaip Janonis griuvo ant žemės ir darčiau nosikėto. Kada buvau prasiveržęs pro antrąją čekistų apsupimo liniją, išgirdau granatos spjegimą. Nusprendžiau, kad susisprogdinę Janonis. Prisiminęs jo žodžius:

-- Mirsiu, bet nepasiduosiu! -- pagalvočiau, kad savo priešaiką įvykdė ir liūdo, kaip ir vadas, ištikimas Lietuvosai.

Polka ir Dunsis taip pat, nors ir sužeisti, prasiveržė prūsų užtvares, ir į kelintą dieną pasiekė Lietuvos laukus.

Išklaidžiojęs visą naktį po nežinomus Latvijos miškus, tik rytą išėjau į laukus. Visą antrą naktį, nusilpęs ir išsekusiomis jėgomis,ėjau liak Lietuvos.

Sekančią naktį pasiekiau bičialį, kuris paslėpė nuo priešo ir perrišo žaidzas.

Tame siautime dalyvavo skaitlingos priešiškos jėgos, bet apart mūsų jau žinomų penkių aukų — nieko nelaimėjo. Bet už tai ištikino, kad lietūvis partizanas kovos tol, kol bus laisva jo glūstoji zemė, kol laisvai suplevėsuos trispalvė.

(Iš „Partizanų Šūviams Aidint“)

*****

B E R Ž A S

PARTIZANO KELIAS

Dengia žemę rūkas pilkas,
Rūkas vakaro tamsus.
Partizano kelias ilgas,
Kelias ilgas ir baisus.

Vos tik vakaras šioj žemėj
Pasipuošia žiburiais,
Mūs įatnasis partizanas
Jau žygiuoja sau ramiai.

Vėjas nžauja ir kaukia,
Gaubia žemę sutema.
Nuo veidų rasas nubraukęs
Jis žygiuoja ir gana!

Nejaučia jįsai pavojū,
Nei baisių kovos audrų.
Automatą — mielą brolių
Stipriai spaudžia prie pečių.

Žengia partizanas šiandien,
Ir rytoj drąsiai žygiuos.
Žengs, kol prarastąją laisvę
Tėviškėlei iškovos.

*****

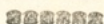
D A I N A

LANKYKIT, BROLIAI

Zalia gamta pravirko --
 Bučiuoja skausmas sielā,
 Lankykit, broļiai, pirkia
 Kas nakti, juoda, tyliā.
 Uzbēkit pasišildyt,
 Prieš eidami i žygi...
 Be laisvės čia taip ilgu, --
 Vien juodas skausmas žydi..

Bet ģi ateis, sugriš ģi,
 Ant ranku ģa parnešim.
 Pirmyn, drāsi jaunyste,
 Už laisvę kovā tešim!

Žalia gamta pravirko, --
 Rūdo člonai atklydo...
 Lankykit, broļiai, pirkia
 Ir nešķt laisvę didžia.

L I E P A

IŠGAMOMS

Už graši, išgamos, ir perkat ir parduodat
 Sausmus, idējas, varda ir namus.
 Ir dangstot melo skraiste darbus juodus
 Mānydami, kad kerstui kraštas nepabus.
 Pamyne garbe, tēvu priekus šventuosius,
 Berlyno pataikavot vokiečiams.
 Siandienā dirbat Maskvai išsijuose, --
 Kiek āsaru išspaudžiat -- niekas neišsems.
 Ar ilgai dar gersite lietuvio krauja,
 Ar ilgai dar pataikausit svetimiems?
 Pasaulis bunda kurt pasauli nauja, --
 Pakilsime ir mes juk žygiamis namariems.
 Kaip prakeikimo lukštā jus numes Tėvynē.
 Pakils ģi, atsistos ir atsities.
 O jus kur rasit prieglauda? Jau šūviai dunda,
 Ģina tantes kurti naujos ateities.

TARPTAUTINĖ APŽVALGA

Vasario 16-ji, Lietuvos nepriklausomybės atgavimo šventė, plačiai ir iškilmingai buvo paminėta laisvajame pasaulyje. Daugelyje vietų, kur tik esama didesnių lietuvių bendruomenių, miesto burmistrai vasario 16-ją paskelbė Lietuvos diena; prie namų, šalia tautinių vėliavų, buvo iškabintos ir lietuviškos trispalvės, laikomos pamaldos, rošiami minėjimai. Iškilmingai ji buvo minima JAV, Italijoje, Anglijoje, Prancūzijoje, V. Vokietijoje ir kitur, nes čia yra didesnė dalis susibūrusių lietuvių.

Vasario 16-ją JAV Užsienio Ministras Dales radio bangomis perdavė sveikinimus po pasaulį išblaškytiems lietuviams ir komunistinę tironiją kenčiančiai Lietuvai. „Siunčiu savo karščiausius sveikinimus ir linkėjimus maršiai kovojančiai už laisvę lietuvių tautai“, kalbėjo Dales, „linkėdamas, kad greitai tauta vėl būtų atstatyta laisva ir nepriklausoma demokratinė Lietuva. Aš šiandien didžiuojuosi, kad JAV niekada nepripažino Lietuvos įjungimo į Sov. Sąjungą. Lietuvių pilnai gali pasikliauti mumis“, baigė kalbą Dales.

Tradicinėse Vasario 16-os dienos iškilmėse, JAV Senato Atstovų Rūmose, kalbas apie Lietuvą pasakė 8 senatoriai ir 20 Atstovų rūmų narių.

Senatorius Džamano pareiškė, kad Vasario 16-ji liks kaip kartinis akmuo, kurį lietaviai padėjo pasaulio ir savo laisvės šilakymui. Lietuvių dvasia nugalės vergiją!

Sen. Partel kalbėjo, jog mes, amerikiečiai, tai kovojančiai tautai rytuose, reiškiami užuojautą ir padrasinimą užsibrėžtuose siekiuose, nes Amerikos sąžinė nemirims tol, kol pavergtosios tautos neatgaus laisvės.

—Mūsų pareiga pasirūpinti, kad lietuvių tautos priespaudai ir kentėjimams po sovietinę tironiją, kuo greičiau ateitų galas,— savo kalbą baigdamas pareiškė sen. Leifmon.

Lietuvos nepriklausomybės šventė plačiai buvo paminėta ir didžiojoje Amerikos spaudoje. Daugelis laikraščių savo vedamuosius išdėjo apie Lietuvą ir jos kovą dėl laisvės. Didžiausias Amerikos laikraštis „New York Times“ savo vedamajame, tarp kitko, rašė, kad Lietuva ir toliau priešiasis sovietams iki tos dienos, kol sovietinis potvynis ims atslūgti.

Tarptautinė Laisvųjų Žurnalistų Organizacija, kuri atstovauja 11 valstybių, Lietuvos šventės proga pareiškė: „Mūsų karščiausias troškimas, kad ši tauta atgautų laisvę, o atgavusi— užimtą atatinamą vietą laisvų pasaulio tautų tarpe. Mes, žur-

ralistai, kiekviens proga spaudoje stengiamās iškelti jūsu kančias sovietinējo tirionījoje, tuo sapažindindami pasaulī su Lietuvas kančiomis ir sovietu vedama tautzudyste.

Vasarīo 16-sīcs, minējamā buvo gausūs, pakilios nuotajkos Italījoje. Svētēs proga Italījos kardinolas Cardo atlaikē pamaldas už Lietuvā, ī kurās apsilatē daug lietuvīu ir italu. Šalīa Lietuvos pasiuntīnlo priē Svēnto Tēvo Sosto Stasio Girdvainio, Lietuvos Diplomatinēs Tarybas Šefo Stasio Lozoraičio, vyskupo Padolusko, dalyvavo nemaža kitu valstybiu garbingu svečiu.

Po pamaldu Lietuvos Pasiuntinyls priē Svēntojo Sosto rūmuose buvo suručētas īskilti jogs minējimas, ī kuri atsīlankē daug žymiu žemenu, kaip Italījos Užsienio Reikalū Viceministras, buvęs Sv. Tēvo pasiuntinys Lietuvoje, advokatas Adriole, Lenkījos arkivyskupas, didžiūju laikraščiu redaktorīai ir daug kitu. Visiems mīkējimo dalyvīams buvo īsdalīntas 2 psl. pro memoria, kuris svečiu sapažindīno su Lietuvos praeities istorīja ir dabartīne jos padētimī.

Italu spauda daug vietas skyrē žinioms apie Lietuvā. Dīdieji laikraščīai pirmuose puslapiuose īsidējo JAV Užsienio Reikalū Ministro Daleso sveikīnimā lietuvīams, latvīams ir estams. Taip pat apie Lietuvā plačiai buvo kalbama ir italu radio programose. Radio komentatorius Palegramo paruošē komentarā apie Lietuvā, kuris buvo perduotas per Italījos radijā visomis kalbomis.

Īspūdingas Vasarīo 16-os dienes minējimas įvyko V. Vokietījoje. Hanoverio miesto vyskupas kreipēs ī vokiečiu tauta, kad šīa dienā jie melstūsī už lietuvīus.

Kai kurios valstybēs, nepriklausomybēs švētēs proga, perdavē specialias programas, skīrtas Lietuvai atžymēti.

Šalīa garbingu užsieniečiu sveikīnimu, ī Lietuvā radio bangomis plaukē daugybē sveikīnimu iš pasaulyje īšblaškytu lietuvīu: Lietuvos įgaliotu ministru, pasiuntīniu, atstovu, vyskupu, daktaru, rašytoju ir įvairiu laisvīnimo veiksmiu.

Tenka pažymēti, kad šiandien Lietuva stovī didžiojoje laisvēs koalīcijas pusėje. Laisvīsis pasaulis niekada nēra pripažīnęs Lietuvos pavergimo, jos įgaliotus ministrus, pasiuntīnius ir atstovūs laiko teisėtais, kaip laisvēs tautos.

Kaip žīnome, Vakarū Vokietījoje veikia Vyriausias Lietuvos Išsilaisvīnimo Komitetas (VLIKas) pūmininkas prelatas Mykolas Krūpavičius) ir jo Vykdomoji Taryba (VLIKo VT pūm. prof. Kārolis Zalfauskas). Amerīkoje veikia Lietuvos Laisvēs Komitetas (pūm. prof. Vaclovas Šidzikauskas) ir daug

kitų laisvinimo veiksmų.

VLIKas, drauge su Lietuvos įgaliotais ministrais ir pasiuntiniais, turėdama Jungtinėms Tautoms (JT sovietai vadina SNO) memorandumus, kuriuose aiškiai nurodomas rusų vykdomas genocidas mūsų tautoje, žmonių deportacijos, dvasinių vertybių naikinimas ir vedamas natautinimas. Jungtinių Tautų prašoma sulaukyti tautžudystę ir atstatyti laisvą, demokratiškas pagrindais, nepriklausomą Lietuvą. Šie memorandumai kas kart vis plačiau atveria Jungtinių Tautų duris Lietuvai. Lietuvos ir kitų pavergtųjų tautų išlaisvinimo klausimo byla laisvųjų tautų yra suprata ir imtasi žygių jom išlaisvinti. Čia daug reikėmės turi pres. Eizenhauerio atsakymas pripažinti bet kokį karo metų su Sev. Sąjunga padarytų slaptų susitarimų, kurie leidžia bet koki tautų pavergimą.

Nors šiandien lietuvių tauta kenčia brutaliausią vergovę, tačiau jokia „geležinė uždanga“ nenuslėpė, kad ji nori keltis. Mūsų amerikiečių, pareiškia pasiropinti, kad toji narstoji tauta greičiau atgautų savo teisę — laisvą ir nepriklausomybę. Ir nors šiandien ji savo nepriklausomybę šventę šventę gedulo ženkle, tačiau mes galime lietuvius užtikrinti, kad sekančiais metais ši diena bus švenčiama nepriklausomoje Lietuvoje. Lietuva vėl galės minėti Vasario 16-ją, kaip Amerika mini Ilopos 4-ją. Šitaip kalbėjo JAV senatoriai savo kalbose, pasakydase Senato Atstovų Rūmose vasario šešioliktos proga.

Iš to išeina išvada: 1. Lietuvos ir kitų pavergtųjų tautų reikalas yra suprastas. 2. Laisvosios tautos, JAV vadovaujant, ėmėsi žygių neteisėtai sovietų užgrobtų kraštų išlaisvinimui ir 3. Laisvasis pasaulis suprato komunizmo grėsmę, jeigu jis neimsis tinkamų žygių Europoje, Azijoje ir Tolimuose Rytuose.

Ir šiandien, kurioje pasaulio dalyje lietuviai bebūtų, jie stengiasi laimėti to krašto viešąją opiniją, vyriausybę, spaudą, kas daliai pasiekta. Ir kai prieš 13 metų Lietuva daug kam mažai buvo žinoma, tai šiandien ji linkenijama didžiuliosiose pasaulio laikraščiuose ir per radiją. Lietuvos žurnalistai, įsiskverbę tarp svetimųjų, kiekviena proga stengiasi išskirti Lietuvos vardą, supažindindami su šiandienine jos padėtimi komunistinėje vergovėje. Ir ne tik kad pasauliui žinoma Vakaruose gyvenančių lietuvių vedama išlaisvinimo kova, bet žinomas ir krašte vedamas pasipriešinimas.

Ką tik pasibaigus Prahos procesui, kur buvo teisdoma 14 komunistų, iš kurių 11 žydu, kurie teismo sprendimu buvo pakarti, nauja žydu suėmimo banga užplūdo

Sov. Sąjungą. Maskvoje suimti 6 gydytojai — profesoriai, kurių tarpe 6 žydai. Suimtųjų žydų skaičius yra asmeninis Stalino gydytojas, vienas gydytojas — ministro teisėmis, kitas — centrinės gydytojų kolegijos narys ir t.t. Daug suimtųjų gydytojų buvo apdovanoti Lenino ordinu. Šiandien jie apkaltinti Zdanovo ir kitų generolų bei aukštųjų komunistinių pareigūnų nužudymu. Kiek šiuose kaltinimuose tiesos — neaišku. Tačiau Kremlius, norėdamas užmaskuoti sau nepatikimų asmenų nužudymą, kaltę suverčia gydytojams, kad tuo partija paliktą teisį. Beikia prisiminti, kad nuo antrojo karo pabaigos, po „staigios ir nepagydomos“ ligos, mirė daugiau kaip 40 generolų. O kokia jų mirtis buvo tikrumoje? Maskva matydama, kad daugelis Sov. Sąjungos gyventojų, o ypač karininkijos, suprato komunizmą nusigręžia nuo jo, ėmėsi niekšingos žudymo politikos, kaltę suversdama gydytojams, arba gydytojai, čekisto revolverio grasi-nami, paselbia, kad mirties priežastis — staigi ir nepagydoma liga.

Tenka pažymėti, kad didžiausias Sov. Sąjungoje gydytojas yra pats Čekos vadas, žydas Šerija, kurio išrašytais receptais daug nekaltų žmonių nuvaryta į kapus.

Stalinas, prarijęs Hitlerio taurėje paskutinius likusius nuodus ir sekdamas jo pėdomis, sistemingai pradėjo žydų žudynes ir tapo didžiausiu jų persekiotoju. Kasdien vis nauji ir nauji žydai sulmami aukštojo sovietų viršūnėj. Vėliausiai žydų pogromų banga — užplado Rytų Vokietiją. Čia daugelis žydų atleidžiami iš pareigų ar grūdami į kalėjimus. R. Vokietijos žydai, matydami partijos nusistatymą prieš juos, smarkia banga pradėjo bėgti į Vakarų. Leipcege, Drezdene ir Elforte užkarytos žydų bendruomenės, nes jų vadai pabėgė į Vakarų. Pabėgėliai pareiškė, kad dabartiniu laiku sovietų elgesys su žydais esąs žvėriškas. Paskutiniu laiku iš R. Vokietijos kasdien perbėga nuo 20—30 žydų.

Žydų valymai siauria ir Austrijoje. Suimtas žydų bendruomenės vadas, ko pasėkoje ji uždaryta.

Štai ir žydai persekiojami Vengrijoje. Vengrijos kompartijos vadovas Hadži viename konpartijos posėdyje viešai pareiškė, kad visi žydai, už ma Vengrijoje aukštus postus, būtų atleisti iš pareigų. Tai sukėlė aukštųjų valdininkų — žydų nerimą, nes jų tarpan patarė pats Vengrijos diktatorius Rakoši ir slaptosios policijos viršiniakas Gabori. Šiandien slaptosios policijos viršiniakas Gabori su kitais 7 komunistais žydais įgrūd-

tas kalėjiman, o Vengrijos diktatorius Rakoši laikomas policijos priežiuroje.

Žydų valymai siauria ir Sovietų Rusijoje. Kasdien Maskvoje, Leningrade ir kituose miestuose svimami vis nauji ir nauji žydai: gydytojai, partijos sekretoriai, įstaigų vadovai, kurių vieton kišami tik rusai. Suimtieji žydai kaltinami šnipinėjimu Amerikai, Anglijai ir kt. Vakarų valstybėms, ardomąja Sovietų Sąjungos veikla, komunistinių pareigūnų nužudymu ir pan. Tačiau iš to išeina tik viena išvada: sovietai pasiūlym, kaip tautinių mažumų naikintojai. Aple tai gali paliudyti pavolgio vokiečiai, kazokai, pabaltijiečiai, ir šiandien tai liudija masinės žydų žudynės. Buvusi kultūringa pavolgio vokiečių tautelė arba kazokai šiandien išnaikinti, išdeportuoti Sibiran į vergų darbo stovyklas, ar kenčia kalėjimuose. Apie sovietų nusistatymą išnaikinti Pabaltijo valstybes, aiškiai pasisakė pats Malenkovas, kada vienas diplomatinės pasiuntinybės Amerikoje tarnautojas (kuris dabar yra pabėgęs Amerikon) pasiūlė jam sakdamas: „Ar nebūtų naudingiau, jeigu mes pabaltijiečiams suteiktume šokių tokių teisių?“. Malenkovas, pikta pažūrėjęs į tarnautoją, atžė: „Ar nežinai, kad Pabaltijo tautas mes turime išnaikinti?“

Šiandien Sov. Sąjungoje vykdoma baisiausia rasinė diskriminacija. Oja tik rusai laikomi žmonėmis ir išrinktąja tauta. Įstaigose aukštasias vietas gali užimti tik rusai, sąvalitiniuose kraštuose ján stengiamasi įvesti rusų kalbą. Per radio dažniausiai duodamos programos rusų kalba, mokyklose, vietoje tautinės kalbos, numatyta įvesti rusų kalbą, o lotynišką raidyną pakeisti rusišku. Ir tokia Kremliaus politika šiandien pilnai vykdoma: deportuojami, grūdami į kalėjimus ir žudomi visi ne Rusijos piliečiai, kad tuomi rusai galėtų užsitikrinti sau pirmąją vietą.

Visa tai rodo, kad Sov. Sąjungos viduje esama tam tikros įtampos. To pasėkoje reikia laukti naujų valymų partijoje ir pavergtųjų valstybių valdymo aparatuose.

Prancūzijos laikraščiai pranašauja, kad didžiausia žydų valymo anka busias pats Sov. Sąjungos slaptosios policijos viršininkas žydas Berija.

Šalia viso to reikia pažymėti, kad Stalinas sistemingą žydų naikinimo politiką jau pradėjo prieš keletą metų. Vien tik iš Rusijoje esančių 2 mil. žydų 600.000 lenčia konclageriuose ir apie 800.000 sugrūsta kalėjimuose.

UŽSIENIO ŽINIOS

01. 28. Lietuvos įgaliuotas ministras Vašingtone P. Žadeikis vakar dalyvavo užsienio diplomatų priėmime pas prez. Eisenhowerį.

01. 28. Į laisvę su šeimomis atplaukė 10.000 kinų žvejų. Daugiau kaip šeši šimtai laivelių laimingai pasiekė Honkongo pakraščius, o dratę ir laisvę.

01. 29. Italijos komunistų partijos vado Palmiro Toljati sūnus Albo Toljati paliko komunistų partiją ir grįžo į katalikų bažnyčią. Albo įstojo į krikščionių — demokratų partiją.

Dabar jis lanko universitetą.

02. 01. Korėjoje žuvo lietuvis Mykolas Materis. Jis palaidotas Amerikoje, kur iš Korėjos atvežė lėktuvu. Į Ameriką jį parlydėjo jo brolis — puškarininkas, taip pat kariautantis Korėjoje.

02. 02. Amerikos aviacijos vadas Tolimėsiniuose Rytuose pareiškė, kad sovietai Rytuose turi 4.500 lėktuvų, o raudonoji Kinija — 2.500 lėktuvų.

02. 14. Amerika Olandijai perduoda vieną modernų povandeninį laivą, pagal savitarpio šalpos programą.

02. 14. Rytų Vokietijos vyriausybė sumobilizavo visus antroje karo Hitlerio kariuomenėje tarnavusius povandeninių laivų kapitanus, specialistus ir jūrininkus.

Bė to, apmekami ir nauji povandeninių laivų jūrininkai.

02. 14. Kanados pastangos suformuoti 400 sprogminių lėktuvų grupę, sėkmingai vykdomi. Šiandien Kanada turi du šimtus sprogminių lėktuvų, kurie laikomi Europoje, ŠAP žinioje.

02. 15. R. Vokietijos vyriausybė uždarė su V. Vokietija 160 susisiekimo kelių, palikdami tik 8. Tuo norima užkirsti kelią masiniams perbėgimams.

Tarp Rytų ir Vakarų Vokietijos padaryta mirties zona.

02. 15. Korėjoje panaudojami nauji amerikietiški sprogminiai lėktuvai, kurie nakties metu radarinių prietaisų pagalba, dar įaknui akimis nepastebėjus priešo lėktuvo, jį suseka ir nušaua. Šis lėktuvas per kelias naktis jau nušovė 8 komunistų lėktuvus.

02. 16. Tautinės Kinijos partizanai buvo išsikėlę komunistinės Kinijos teritorijoje, 80 km. nuotolyje nuo Formozos salos, t. y. 16 km. į komunistinę Kiniją vienoje saloje.

Partizanai, išsilaukę užimtose pozicijose apie 30 val., vėl pasitraukė.